

НАРЕДБА № 16 ОТ 28 МАЙ 2010 Г. ЗА ИЗИСКВАНИЯТА ЗА КАЧЕСТВО И КОНТРОЛ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ НА ПРЕСНИ ПЛОДОВЕ И ЗЕЛЕНЧУЦИ

В сила от 08.06.2010 г.

Издадена от Министерството на земеделието и храните

Обн. ДВ. бр.43 от 8 Юни 2010г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определят изискванията за качество, условията и редът за извършване на контрол за съответствие на пресните плодове и зеленчуци и поддържането на база данни за търговците на пресни плодове и зеленчуци.

Чл. 2. (1) Министърът на земеделието и храните ръководи и координира контрола за съответствие на партидите пресни плодове и зеленчуци, предназначени за реализация на пазара, с нормативните изисквания за качество чрез дирекция "Растениевъдство".

(2) Министерството на земеделието и храните (МЗХ) осъществява контрол за съответствие на партидите пресни плодове и зеленчуци, предназначени за реализация на пазара, с нормативните изисквания за качество чрез инспекторите по контрол на качеството към областните дирекции "Земеделие", наричани по-нататък "инспектори", и организира тяхното обучение.

(3) Инспекторите имат право да извършват внезапни и планирани проверки за съответствие на територията на цялата страна. Проверки за съответствие при износ и от внос се извършват от инспекторите след предварително уведомление от търговците или от митническите органи. При извършване на проверките инспекторите се легитимират със служебни карти, издадени от министъра на земеделието и храните.

(4) Инспекторите имат право да вземат проби при извършване на проверките за съответствие.

Чл. 3. (1) На контрол за съответствие подлежат всички партии пресни плодове и зеленчуци, предназначени за износ, от внос, на вътрешен пазар, и за преработка включително съгласно изискванията на член 113а, параграф 1 (Общ стандарт за предлагане на пазара) и член 113, параграф 1, букви б) и в) (Специфични стандарти за предлагане на пазара) от Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета от 22 октомври 2007 г. за установяване на обща организация на селскостопанските пазари и относно специфични разпоредби за някои земеделски продукти ("Общ регламент за ООП") (обн., ОВ, бр. L 299 от 16.11.2007 г.).

(2) За продуктите, посочени в чл. 3, параграф 3б на Регламент (ЕО) № 1580/2007 на Комисията от 21 декември 2007 г. за определяне на правила за прилагане на Регламенти (ЕО) № 2200/96, (ЕО) № 2201/96 и (ЕО) № 1182/2007 на Съвета в сектора на плодовете и зеленчуците (обн., ОВ, бр. L 35 от 31.12.2007 г), ал. 1 не се прилага.

Глава втора. БАЗА ДАННИ ЗА ТЪРГОВЦИТЕ НА ПРЕСНИ ПЛОДОВЕ И ЗЕЛЕНЧУЦИ И АНАЛИЗ НА РИСКА

Чл. 4. (1) Министерството на земеделието и храните поддържа и съхранява база данни за търговците на пресни плодове и зеленчуци по чл. 7.

(2) Базата данни съдържа следната информация за всеки отделен търговец:

1. име и постоянен адрес - за физическите лица, наименование, седалище и адрес на управление - за юридическите лица;

2. единен граждански номер - за физическите лица, или личен номер на гражданин на страна - членка на Европейската общност (ЕО), или на държава, страна по Споразумението за Европейско икономическо пространство (ЕИП), единен идентификационен код - за търговците, или код по БУЛСТАТ - за другите юридически лица;

3. видове плодове и зеленчуци, с които търгуват;

4. район/райони, в които предлагат плодове и зеленчуци;

5. място в търговската верига - производител, опаковчик, търговец на едро, търговец на дребно, вносител, износител;

6. обем на търгуваната продукция през предходната година;

7. установени нарушения по чл. 21, ал. 2 и чл. 23, ал. 2;

8. брой издадени констативни протоколи и сертификати за съответствие на продуктите.

(3) Информацията в базата данни по ал. 2 се актуализира от инспекторите.

Чл. 5. (1) Търговците на пресни плодове и зеленчуци са длъжни да представят при поискване от инспекторите информация за данните по чл. 4, ал. 2, т. 1 - 6.

(2) Чуждестранните физически и юридически лица са длъжни да представят при поискване от инспекторите информацията по ал. 1 за плодовете и зеленчуците, които търгуват на територията на страната.

Чл. 6. (1) Министерството на земеделието и храните поддържа система за извършване анализ и оценка на риска за търговците по чл. 4.

(2) При извършването на анализ и оценка на риска се отчитат:

1. вид на търговеца и неговото място в търговската верига;

2. вид и обем на търгуваната/съхраняваната/пакетираната продукция;

3. констатации от предишни проверки за съответствие на продуктите;

4. наличие на пакетираща и сортираща техника;

5. наличие на склад.

(3) Въз основа на извършения анализ и оценка на риска инспекторите определят честотата на проверките за отделните търговци по критериите в ал. 2. Честотата на проверките на търговците, които обработват и пакетират пресни плодове и зеленчуци, е по-голяма. При констатиране на значителни нередности инспекторите увеличават честотата на проверките при търговците, оценени от системата в най-рисковата категория.

Глава трета.

ОКАЧЕСТВЯВАНЕ НА ПРЕСНИТЕ ПЛОДОВЕ И ЗЕЛЕНЧУЦИ

Чл. 7. (1) Търговците на пресни плодове и зеленчуци излагат, предлагат за продажба, доставят или реализират по друг начин за своя или за чужда сметка пресните плодове и зеленчуци, означени в съответствие с нормативните изисквания за качество.

(2) Търговците окачествяват съгласно изискванията на посочените в Приложение I, част Б на Регламент (ЕО) № 1580/2007 специфични стандарти за предлагане на пазара следните партии пресни плодове и зеленчуци:

1. ябълки;

2. цитрусови плодове;
3. плод киви;
4. салати, къдраволистна ендивия и широколистна ендивия;
5. праскови и нектарини;
6. круши;
7. ягоди;
8. сладки пиперки;
9. десертно грозде;
10. домати.

(3) Партидите банани се окачествяват от търговците съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 2257/94 на Комисията от 16 септември 1994 г. за определяне на стандартите за качество на бананите (обн., ОВ, бр. L 245 от 20.9.1994 г.).

(4) Партидите пресни плодове и зеленчуци, за които не съществуват специфични стандарти за предлагане на пазара, се окачествяват от търговците съгласно общия стандарт за предлагане на пазара по Приложение I, част А на Регламент (ЕО) № 1580/2007.

Чл. 8. В случай че търговецът окачестви партидите пресни плодове и зеленчуци, за които не съществува специфичен стандарт, съгласно приложимите стандарти, приети от Икономическата комисия за Европа на ООН (ИКЕ/ООН), се счита, че партидите съответстват на общия стандарт за предлагане на пазара.

Чл. 9. Физическите и юридическите лица по чл. 7 са длъжни да отразяват:

1. име на продукта и страна на произход - във фактурата, и
2. номер на фактурата, име на продукта, страна на произход, клас на качество, местоназначение, а когато го изисква специфичният стандарт - и сорт, размер и однородност, или да посочат, че продуктът е предназначен за преработка - в другите придружаващи партидата документи.

Глава четвърта.

ОПАКОВАНЕ И МАРКИРАНЕ НА ПРЕСНИ ПЛОДОВЕ И ЗЕЛЕНЧУЦИ

Чл. 10. (1) При опаковане на плодове и зеленчуци за вътрешна страна на опаковката се използват материали, които са чисти и предпазват продукта от външни или вътрешни повреди. Материали, хартия или етикети, съдържащи търговски маркировки, се използват само когато при отпечатването или залепването им не се ползва токсично мастило или лепило.

(2) Търговецът е длъжен да предлага плодовете и зеленчуците в подходящи опаковки, предназначени за съответния продукт. Забранява се използването на стари и замърсени пластмасови или дървени опаковки за многократна употреба, както и друг вид опаковки, традиционно използвани за предлагане на други продукти.

Чл. 11. (1) На всеки етап от търговията плодовете и зеленчуците се маркират съгласно изискванията на общия стандарт за предлагане на пазара или специфичните стандарти за предлагане на пазара в зависимост от вида на съответния продукт.

(2) Следната информация трябва да бъде изписана четливо на видно място върху самата опаковка или върху етикет, неразделна част от опаковката или трайно прикрепен към нея:

1. име и страна на произход на продукта - за продукти, за които се прилага общият стандарт за предлагане на пазара;
2. име, страна на произход на продукта, клас, сорт и търговски вид - за продукти, за

които се прилагат специфичните стандарти за предлагане на пазара.

(3) За плодове и зеленчуци, превозвани в насипно състояние, данните трябва да бъдат посочени в придружаващите ги документи или на видно място в транспортното средство.

(4) При продажба на дребно търговците са длъжни да предоставят изискваната информация относно име, страна на произход и производител/опаковчик на продукта, както и клас, сорт и търговски вид, когато това се изисква от специфичния стандарт за предлагане на пазара, на видно място в четлив вид в близост до всеки продукт.

Чл. 12. Търговците могат да предлагат опаковки с нетно тегло, равно или по-малко от 5 kg, съдържащи смеси от различни видове плодове и зеленчуци, при спазване на изискванията на чл. 6 от Регламент (ЕО) № 1580/2007.

Чл. 13. При продажба на плодове и зеленчуци, предназначени за преработка, информацията "предназначени за преработка" се предоставя на видно място в четлив вид в близост до продуктите.

Глава пета.

КОНТРОЛ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ ПРИ ИЗНОС, ВНОС И НА ВЪТРЕШЕН ПАЗАР

Чл. 14. (1) Контролът за съответствие се извършва на всички етапи на търговията с пресни плодове и зеленчуци, включително търговията на дребно, както и по време на транспорт.

(2) На контрол за съответствие подлежат и плодовете и зеленчуците, които са маркирани като "предназначени за преработка".

Чл. 15. (1) Търговците са длъжни да осигурят на инспекторите достъп до местата, където се извършва обработка, съхранение, търговия, внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, както и до транспортни средства, превозващи плодове и зеленчуци за предлагане на пазара.

(2) Търговците са длъжни да предоставят на инспекторите цялата информация, както и следните документи, необходими за оценка на съответствието на проверяваните партиди:

1. от внос:

а) фактура;

б) международна товарителница (CMR), удостоверяваща номера на транспортното средство;

в) фитосанитарен сертификат;

г) сертификат за съответствие, издаден от трета страна (в случай, че има такъв);

2. при износ:

а) фактура;

б) международна товарителница (CMR), удостоверяваща номера на транспортното средство;

в) фитосанитарен сертификат;

3. на вътрешен пазар:

а) регистрационна карта и копие на анкетна карта, издадени по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители (обн., ДВ, бр. 10 от 1999 г.; изм., бр. 106 от 2000 г.; доп., бр. 99 от 2001 г.; изм., бр. 39 от 2002 г., бр. 1 от 2003 г., бр. 20 от 2005 г., бр. 3, 23 и 48 от 2007 г., бр. 2 от 2008 г.) - за земеделските производители;

б) фактура и копие на сертификат за съответствие, ако има издаден такъв - за всички останали търговци.

Чл. 16. Инспекторът определя опаковките в партидата, които ще проверява, а ако продуктът е в насипно състояние - местата от партидата, от които да бъдат взети проби.

Чл. 17. (1) Проверката за съответствие се извършва чрез вземане на средна проба в определените необходими количества по реда на Приложение VI към чл. 20, параграф 1 на Регламент (ЕО) № 1580/2007.

(2) Средната проба се взема произволно от контролираната партида в присъствието на търговеца или негов представител и се счита за представителна за цялата партида.

(3) Повредените опаковки не се включват при формиране на средна проба. Те се отделят от здравите опаковки и могат да бъдат обект на отделна проверка за съответствие.

(4) Партидите се идентифицират по техните маркировки. При пратка от няколко партиди инспекторът проверява идентификацията на всяка от тях съгласно придружаващите ги документи, като взема средна проба за всяка отделна партида.

(5) Пратките се идентифицират по документите и декларациите, които ги придружават. Когато пратката е натоварена на превозно средство, неговият регистрационен номер се използва за нейното идентифициране.

Чл. 18. При проверка за вътрешни дефекти инспекторът използва редуцирани проби с възможно най-малък размер, позволяващ оценка на партидата. Редуцираната проба не може да надвишава 10 % от размера на първоначално взетата средна проба за инспекция.

Чл. 19. (1) При завършване на проверката пробата от партидата се връща на търговеца или на негов представител.

(2) Инспекторът, извършващ проверката, не е длъжен да възстанови частите от пробата, които са били повредени при проверката.

(3) Инспекторите не носят отговорност за щети и загуби, причинени от задържане на превозни средства и стоки при осъществяване на проверки за съответствие.

Чл. 20. Когато въз основа на резултатите от проверката инспекторът не може да оцени съответствието, той извършва повторна проверка и го оценява въз основа на осреднения резултат от двете проверки.

Чл. 21. (1) Когато при износ или от внос качеството на партидата пресни плодове и зеленчуци и нейното означение съответстват на изискванията на стандартите за предлагане на пазара, инспекторът издава сертификат за съответствие по Приложение III от Регламент (ЕО) № 1580/2007.

(2) Когато партидата по ал. 1 не съответства на изискванията на стандартите за предлагане на пазара, инспекторът издава констативен протокол по приложение № 1 с предписания за отстраняване на констативните несъответствия и не допуска стоката да се внася или изнася.

(3) Когато търговецът или неговият представител отстрани установеното несъответствие на партидата съобразно предписанията в констативния протокол, инспекторът издава сертификат по ал. 1.

(4) Когато пратката се състои от няколко партиди, се издава общ сертификат, в който се вписват включените в пратката партиди.

(5) За партидите плодове и зеленчуци при износ или от внос, предназначени за преработка, се издава сертификат за съответствие.

(6) В случай че несъответствието не може да бъде отстранено, инспекторът издава констативен протокол с предписания партидата да бъде използвана за фураж, за промишлена

преработка или за друга нехранителна цел.

(7) В случай че несъответствието не може да бъде отстранено и партидата не може да бъде използвана за целите по ал. 6, инспекторът издава констативен протокол с предписания партидата да бъде унищожена.

(8) В случай че не бъдат изпълнени предписанията в констативния протокол от търговеца или негов представител, инспекторът съставя акт за установяване на административно нарушение по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 22. (1) Митническите органи приемат декларацията по износа и/ или декларации по допускане за свободно обращение на партидите пресни плодове и зеленчуци, когато:

1. партидата е придружена от сертификат за съответствие, издаден от контролния орган, или

2. контролният орган ги уведоми писмено, че на партидата е издаден сертификат за съответствие на качеството или че не е необходимо неговото издаване с оглед на оценка на риска съгласно чл. 6.

(2) Митническите органи могат да приемат декларацията по износа и/ или декларации по допускане за свободно обращение на партидите пресни плодове и зеленчуци и когато партидата е придружена от сертификат за съответствие, издаден от компетентен орган на одобрена трета държава.

(3) Митническите органи предоставят на Министерството на земеделието и храните цялата информация, необходима за извършване на проверките за съответствие на качеството.

Чл. 23. (1) Когато партидата пресни плодове и зеленчуци е с произход Европейски съюз и е предназначена за вътрешния пазар и качеството и означението ѝ съответстват на изискванията на стандартите за предлагане на пазара, сертификат за съответствие по чл. 21, ал. 1 се издава от инспектора по искане на търговеца.

(2) Когато партидата по ал. 1 не съответства на изискванията на стандартите за предлагане на пазара, инспекторът издава констативен протокол по приложение № 1 с предписания за отстраняване на констатираните несъответствия.

(3) Партидата, за която е издаден констативен протокол по ал. 2, не може да бъде премествана без писмено разрешение на инспектора, издал протокола.

(4) В случай че несъответствието не може да бъде отстранено, инспекторът издава констативен протокол с предписания партидата да бъде използвана за фураж, за промишлена преработка или за друга нехранителна цел.

(5) В случай че несъответствието не може да бъде отстранено и партидата не може да бъде използвана за целите по ал. 4, инспекторът издава констативен протокол с предписания партидата да бъде унищожена.

(6) В случай че не бъдат изпълнени предписанията в констативния протокол от търговеца или негов представител, инспекторът съставя акт за установяване на административно нарушение по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

(7) След приключване на проверката инспекторът попълва формуляр за проверка за съответствие по приложение № 2 в три екземпляра, като един от тях се връчва на търговеца.

Чл. 24. Министерството на земеделието и храните уведомява периодично Европейската комисия за издадените от инспекторите констативни протоколи.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Контрол за съответствие" са материалните и правните действия, извършени от оправомощени лица с цел проверка дали партидата отговаря на изискванията за качество на плодовете и зеленчуците съгласно общия или специфичните стандарти за предлагане на пазара.

2. "Търговец" е всяко физическо или юридическо лице, което излага, предлага за продажба, доставя или реализира на пазара по друг начин за своя или чужда сметка пресни плодове и зеленчуци съгласно изискванията за качество на плодовете и зеленчуците в общия или в специфичните стандарти за предлагане на пазара.

3. "Идентификация" е проверка за установяване съответствието на партидата и придружаващите я документи.

4. "Партида" е количество продукти, представени като еднородни по отношение на: страната, от която произхождат; лицето, което ги е пакетирало; вида; класа на качество; сорта; размера (когато продуктът се окачествява по размер); опаковката и маркировката.

5. "Пратка" е наличното количество продукти на даден търговец по време на контрола и отразено в документите. Тя може да включва един или няколко вида продукти и да се състои от една или повече партии.

6. "Вътрешен пазар" е предлагане на партии (пресни плодове и зеленчуци) в страните - членки на Европейския съюз.

7. "Опаковка" е индивидуално опакована част от партида, включително съдържанието ѝ, с цел съхранение и улесняване на товаро-разтоварните работи и транспортирането на продукти в насипно или подредено състояние, така че да бъдат избегнати повреди, дължащи се на физически манипулации и транспортиране.

8. "Подходящи опаковки" са гаци, щайги, чували, кашони, палети и други опаковки, които са съобразени с вида, големината, твърдостта и издръжливостта на продукта и го предпазват от механични повреди и овлажняване.

9. "Местно производство" са пресни плодове и зеленчуци, произведени на територията на Република България.

10. "Вземане на проба" е отделяне на определено количество от партидата с цел проверка за съответствие.

11. "Средна проба" е проба, която се счита за представителна за цялата партида, взета произволно от различни части на контролираната партида, в размер, достатъчен за проверка на съответствието по отношение на всички показатели.

12. "Редуцирана проба" е количество продукт, взето на случаен принцип от общата или средната проба, с размер, ограничен до минималното необходимо количество, което е достатъчно за оценка по някои отделни показатели.

13. "Плодове и зеленчуци, предназначени за преработка" са пресни плодове и зеленчуци, които се доставят на преработвателни предприятия за преработка в продукти, класифицирани в позиция по Митническата тарифа, различна от тази на първоначалния пресен продукт.

14. "Свободно обращение" е движението на стоки (плодове и зеленчуци), предназначени за търговия в страните - членки на ЕС.

15. "Одобрена трета държава" - трета държава, чиито проверки за съответствие са одобрени съгласно член 13 на Регламент (ЕО) № 1580/2007. Списъкът на одобрени трети държави е посочен в Приложение IV на Регламент (ЕО) № 1580/2007.

Заклучителни разпоредби

§ 2. Наредбата се издава на основание чл. 40, ал. 5 от Закона за прилагане на общите

организации на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (обн., ДВ, бр. 96 от 2006 г.; изм., бр. 16 от 2008 г., бр. 10 и 82 от 2009 г. и бр. 26 от 2010 г.) и отменя Наредба № 108 от 2006 г. за изискванията за качество и контрол за съответствие на пресни плодове и зеленчуци (ДВ, бр. 84 от 2006 г.).

§ 3. Тази наредба е нотифицирана по реда на Директива 98/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 г. за определяне на процедура за предоставяне на информация в областта на техническите стандарти и регламенти и правила относно услугите на информационното общество (обн., ОВ, бр. L 204, 21.7.1998 г.).

§ 4. Наредбата влиза в сила от обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение № 1 към чл. 21, ал. 2

Образец на констативен протокол
МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
Дирекция "Растениевъдство"
България, София 1040, бул. Христо Ботев 55

Контролен
орган: .....
(име, точен адрес и телефон)
Получател:.....
(търговец - име/фирма, точен адрес, телефон, факс)

КОНСТАТИВЕН ПРОТОКОЛ № .....

Протоколът се издава на основание чл. 21, ал. 2 от Наредба 16 за изискванията за качество и контрол за съответствие на пресни плодове и зеленчуци (ДВ, бр. 43 от 2010 г.)

1. Вид на стоката	7. Други идентификационни белези (сорт, размер, тегло)
2. Страна на произхода	.....
3. Означен клас на качество	.....
4. Клас на качество в момента на контрола	8. Придружаващи стоката документи .....
5. Тегло бруто/нето (кг)*	.....
6. Брой и вид на опаковките	.....

При проведения контрол за съответствие бе установено, че взетата от партидата проба показва следните отклонения от изискванията за качество:

01	Маркировка: ..... %	05	Чистота: ..... %	08	Оцветяване: .....%
02	Размери: .....%	06	Външен вид: ..... %	09	Зрялост .....%
03	Петна и повреди: ..... %	07	Форма: ..... %	10	Физиологични дефекти: .....%
04	Повреди от болести и загивания: .....%				

Поради това партидата не съответства на изискванията за качество на .....
..... и е негодна за:

| 1 | внос | 2 | износ | 3 | продажба на едро | 4 | продажба на

